

Motion till riksdagen 2022/23:1507

av **Sofia Amloh m.fl. (S)**

Karensavdraget vid sjukdom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör se över möjligheten att avskaffa karensavdraget och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många inom tjänstemannayrkena kan arbeta hemifrån, trots lättare sjukdom. Så enkelt är det dock inte för arbetare. Nio av tio av LO-förbundens medlemmar kunde exempelvis inte arbeta hemifrån under pandemin. Detta gäller alltså inte enbart dem som arbetar inom vård- och omsorgssektorn. I Försäkringskassans utvärdering av pandemiåtgärderna räknades några av dessa yrkesgrupper upp: lastbils- och bussförare, butikspersonal, städare, förskollärare, grundskollärare, lager- och terminalpersonal, installations- och servicetekniker, elevassistenter, hemservicepersonal, underhållsmekaniker, fastighetsskötare, motorfordonsmekaniker, träarbetare, snickare och murare m.fl. Vid sjukdom står deras val mellan att pressas privatekonomiskt genom förlorad inkomst eller att jobba sjuk.

Orsakerna till sjuknärvaron handlar ofta om att man inte vill belasta redan tungt ansträngda kollegor. Men bland många kvinnor i arbetaryrken spelar även ekonomin roll. Fyra av tio som går sjuka till jobbet gör det för att de uppger att de inte har råd att stanna hemma.

Skadlig sjuknärvaro har stora risker. Att av ekonomiska skäl tvingas att gå till jobbet gör att sjukdomstillstånd kan förlängas eller skador förvärras. Dessutom kan smittsamma sjukdomar spridas till fler. Det är inte rimligt att vi som enda nordiska land ska ha en smittspridningsmekanism inbyggd mitt i vår sjukförsäkring.

Idag finns en möjlighet för enskilda fackförbund att förhandla bort karensen. Arbetsdomstolen har gjort bedömningen att det är möjligt att i kollektivavtal komma överens om att ett karensavdrag inte ska göras. Detta riskerar att urgröpa grundläggande principer om riskgruppsutjämning i hela försäkringskollektivet, det vill säga centrala delar i vår socialförsäkringsmodell. När en allmän riskgruppsutjämning i hela

försämringskollektivt frångås och försämringssskyddet blir beroende av olika grupperns förhandlingsstyrka är risken stor att de som behöver försämringssskyddet mest, dvs. LO-förbundens medlemmar, får de sämsta villkoren.

På sikt riskerar en avtalslösning i karensfrågan alltså att skapa en ökad ojämlikhet när det gäller försämringssskyddet vid sjukdom mellan exempelvis arbetare, tjänstemän och akademiker. En annan stor brist med en avtalslösning är dessutom att den enbart rör sjuklönelagen och inte socialförsämringsbalken och därför inte alls omfattar de som är arbetslösa och de som har osäkra tidsbegränsade anställningar.

Ett avskaffande av karensavdraget är en viktig reform för att skapa goda och jämlika livsvillkor. Karensavdraget slår hårdast mot de arbetare som varje dag går till jobbet och ser till att samhället fungerar medan många andra kan jobba hemifrån. Såväl enskilda anställda som samhällsekonomin och folkhälsan skulle gynnas av att karensavdraget avskaffades permanent för samtliga löntagare.

Sofia Amlöh (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Helén Pettersson (S)

Leif Nysmed (S)